

תנ"ך

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה פרק אחד ובו שמונה שאלות. עליך לענות על חמש שאלות. $20 \times 5 = 100$ נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד. (2) התרכז בנושא. בסס את דבריך על הכתוב.
- הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיטה" בראש כל עמוד טיטה. רישום טיטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

ענה על חמש מן השאלות 1-8 (לכל שאלה – 20 נקודות).

1. קרא שיר השירים, ג', 1-5.

על-

א

מִשְׁכְּבִי בַּלַּיְלוֹת בִּקְשָׁתִי אֶת שְׁאֵהְבָה נַפְשִׁי בְּקִשְׁתִּי וְלֹא
 ב מִצָּאתִי: אֲקוֹמָה נָא וְאֶסֹּבְבָה בְּעִיר בְּשׁוּקִים וּבְרַחוֹבוֹת
 ג אֶבְקֹשָׁה אֶת שְׁאֵהְבָה נַפְשִׁי בְּקִשְׁתִּי וְלֹא מִצָּאתִי: מִצְאוֹנִי
 ד הַשְּׂמָרִים הַסֹּבְבִים בְּעִיר אֶת שְׁאֵהְבָה נַפְשִׁי רְאִיתָם: כִּמְעֹט
 שְׁעָבְרָתִי מֵהֶם עַד שֶׁמִּצָּאתִי אֶת שְׁאֵהְבָה נַפְשִׁי אַחֲזִיתִי
 וְלֹא אֶרְפְּנוּ עַד-שֶׁהֵבִיאתִי אֶל-בֵּית אֹמִי וְאֶל-חֲדָר
 ה הַדֹּרְתִּי: הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אוֹ
 בַּלַּיְלוֹת הַשָּׂדֶה אֶסְתַּעֲרוּ וְאֶסְתַּעֲרוּ אֶת-הָאֵהְבָה
 עַד שֶׁתַּחֲפִּץ:

א. ציין שני אמצעים ספרותיים בקטע שלפניך, והסבר מהי מטרת השימוש בכל אחד מן האמצעים האלה.

(10 נקודות)

ב. קרא את פירושו של עמוס חכם לפסוקים שלפניך:

הלילה הוא סמל לחשכת הגלות ולהסתר פנים. "ואסובבה בעיר בשוקים וברחובות" – סמל לנדודים

מגוי אל גוי.

(חכם, ע' [תש"ן, 1990]. שיר השירים, חמש מגילות, ירושלים: מוסד הרב קוק, עמ' כ"ז)

ציין מהי השיטה הפרשנית שעמוס חכם נוקט בפסוקים האלה, והסבר את פירושו. (10 נקודות)

2. קרא שיר השירים, ח', 11-14.

יא כָּרֶם הִיא לְשִׁלְמוֹהַ בְּבַעַל הַמֶּזֶן נָתַן
 יב אֶת־הַכֶּרֶם לַנְּטָרִים אִישׁ יָבֹא בְּפָרִיו אֶלֶף כֶּסֶף: כְּרָמִי שָׁלִי
 יג לִפְנֵי הָאֵלֶף לֶךְ שְׁלֹמֹה וּמֵאֲתָיִם לַנְּטָרִים אֶת־פָּרִיו: הַיּוֹשֶׁבֶת
 יד בְּגָנִים חֲבֵרִים מְקֻשָּׁבִים לְקוֹלֶךְ הַשְּׂמִיעָנִי: בְּרַח וְדוֹדֵי וְדֹמָה־
 לֶךְ לִצְבִּי אוֹ לְעֶפֶר הָאֵילִים עַל הָרֵי בְשָׁמִים:

א. (1) על פי פסוקים אלה, הדרך שהמשורר מתייחס אל כרמו שונה מדרכו של שלמה.

הסבר קביעה זו על פי המשל ועל פי הנמשל. (6 נקודות)

(2) בדברי המשורר בפסוקים אלה יש נימה של לעג כלפי שלמה.

בסס קביעה זו על הכתוב והסבר את דבריך. (4 נקודות)

ב. קרא פסוקים 13-14 שלפניך.

(1) תשובת הרעיה לדוד יכולה להתפרש בשני אופנים: מצד אחד התשובה יכולה להעיד על צניעות וביישנות,

ומצד אחר על תעוזה.

הסבר את תשובת הרעיה על פי כל אחת מן הפרשנויות. (6 נקודות)

(2) קרא גם שיר השירים, ב', 16-17.

דברי הרעיה בפסוקים אלה תומכים באחת מן הפרשנויות המובאות בתת־סעיף ב(1). הסבר באיזו מן

הפרשנויות הם תומכים. נמק את דבריך. (4 נקודות)

א וַיְהִי בַיּוֹם שֶׁפֶט הַשְּׁפֹטִים וַיְהִי רָעַב בָּאָרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית
 ב לֶחֶם וַיְהוּדָה לְגֹרֶל בְּשָׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו: וְשֵׁם
 הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נָעֲמִי וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָיו מַחְלֹון
 וְכַלְיוֹן אֶפְרַתִּים מִבֵּית לֶחֶם וַיְהוּדָה וַיָּבֹאוּ שְׂדֵי־מוֹאָב וַיְהִיו־
 ג שָׁם: וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֲמִי וַתִּשְׁאָר הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ:
 ד וַיִּשְׁאוּ לָהֶם נָשִׁים מֵאֲבֹת שֵׁם הָאֶחָת עֲרָפָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית
 ה רֹת וַיֵּשְׁבוּ שָׁם כַּעֲשָׂר שָׁנִים: וַיָּמָתוּ גַם־שְׁנֵיהֶם מַחְלֹון וְכַלְיוֹן
 וַתִּשְׁאָר הָאִשָּׁה מִשְׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמֵאִשְׁתָּהּ: וַתָּקָם הִיא וְכַלְתֶּיהָ
 וַתָּשָׁב מִשְׂדֵי מוֹאָב כִּי שָׁמְעָה בְּשָׂדֵה מוֹאָב כִּי־פָקַד ה'־
 ז אֶת־עַמּוֹ לָתֵת לָהֶם לֶחֶם: וַתֵּצֵא מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה־
 ח שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלְתֶּיהָ עִמָּה וַתֵּלַכְנָה בְּדֶרֶךְ לָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ
 יְהוּדָה: וַתֹּאמֶר נָעֲמִי לְשְׁתֵּי כַלְתֶּיהָ לִכְנֹה שְׂבָנָה אִשָּׁה לְבֵית
 אִמָּה יַעֲשֶׂה ה' עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם עִם־הַמֹּתִים יַעֲשֶׂה
 ט וְעִמָּדִי: יֵתֵן ה' לָכֶם וּמִצְאֹן מִנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁה וַתִּשָּׁק
 י לָהֶן וַתִּשְׁאַנֶּה קוֹלָן וַתְּבַכֶּינָה: וַתֹּאמְרֶנָּה לָּהּ כִּי־אַתְּ נָשׁוּב
 יא לְעַמֶּךָ: וַתֹּאמֶר נָעֲמִי שְׂבָנָה בְּנָתִי לָמָּה תִּלְכְּנָה עִמִּי הָעוֹד־
 יב לִי בָנִים בְּמִעֵי וְהָיוּ לָכֶם לְאֲנָשִׁים: שְׂבָנָה בְּנָתִי לָכֵן כִּי זָקַנְתִּי
 מֵהָיוֹת לְאִישׁ כִּי אָמַרְתִּי יִשְׁלִי תִקְוָה גַם הָיִיתִי הַלֵּילָה
 יג לְאִישׁ וְגַם יִלְדָתִי בָנִים: הִלָּחַן תִּשְׁבָּרְנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ
 הִלָּחַן תַּעֲגִנָּה לְבִלְתִּי הָיוֹת לְאִישׁ אֶל בְּנָתִי כִי־מֵרֶלִי מְאֹד
 יד מִפֶּם כִּי־יֵצְאָה בִּי יְד־ה': וַתִּשְׁנֶנָּה קוֹלָן וַתְּבַכֶּינָה עוֹד
 טו וַתִּשָּׁק עֲרָפָה לַחְמוֹתֶיהָ וְרוֹת דִּבְקָה בָּהּ: וַתֹּאמֶר הִנֵּה שְׂבָה
 טז יְבַמְתֶּךָ אֶל־עַמָּה וְאֶל־אֱלֹהֶיהָ שׁוּבִי אַחֲרַי יְבַמְתֶּךָ: וַתֹּאמֶר
 רוֹת אֶל־תִּפְגְּעִי־בִי לְעִזְבֶּךָ לָשׁוּב מֵאַחֲרֶיךָ כִּי אֶל־אֲשֶׁר
 תֵּלְכִי אֵלַי וּבְאֲשֶׁר תֵּלִינִי אֵלָיו עִמָּךְ עִמִּי וְאֱלֹהֶיךָ אֱלֹהֵי:
 יז בְּאֲשֶׁר תִּמְוָתִי אֲמוֹת וְשֵׁם אֶקְבֹּר כֹּה יַעֲשֶׂה ה' לִי וְכֹה
 יח יוֹסִיף כִּי הַמּוֹת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינְךָ: וַתֵּרָא כִּי־מִתְאַמְצֶת הִיא
 יט לְלִבָּת אֵתָהּ וַתַּחְדֵּל לְדַבֵּר אֵלֶיהָ: וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם עַד־בּוֹאָנָה
 בֵּית לֶחֶם וַיְהִי כְּבּוֹאָנָה בֵּית לֶחֶם וַתֵּהָם כָּל־הָעִיר עָלֶיהֶן
 וַתֹּאמְרֶנָּה הִנֵּנּוּ נָעֲמִי:

- א.** בקטע שלפניך יש כמה סיפורים שמתואר בהם מעבר ממקום אחד למקום אחר: המעבר של אלימלך ומשפחתו מבית לחם למואב, המעבר של נעמי ממואב חזרה לבית לחם והמעבר של רות ממואב ליהודה.
- (1) מה היה המניע למעבר של אלימלך ומשפחתו, ומה היה המניע למעבר של נעמי? בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)
- (2) המניע של רות למעבר מלמד על אופייה. הסבר כיצד. (4 נקודות)
- ב.** קרא את דברי יאיר זקוביץ:
- [...] מגילת רות היא בבחינת ביטוי להתנגדותם החריפה של חוגים מסוימים לגירוש הנשים הנוכריות [בימי בית שני].

(זקוביץ, י [תשמ"ז]. מגמת המגילה. בתוך **אנציקלופדיה עולם התנ"ך** [מגילות]. רמת גן: רביבים, עמ' 73)

- (1) הבא שתי ראיות מפסוקים 1-19 התומכות בדברי זקוביץ, והסבר כל אחת מהן. (8 נקודות)
- (2) קרא גם **רות**, ד', 13-17 והבא מפסוקים אלה ראיה נוספת התומכת בדברי זקוביץ. (4 נקודות)

4. קרא רות, ג', 1-13.

א וַתֹּאמֶר לָהּ נַעֲמִי חֲמוּתָהּ
 ב בְּתִי הֲלֹא אֲבִקְשֶׁלְךָ מִנּוּחַ אֲשֶׁר יִיטֹב לְךָ: וְעַתָּה הֲלֹא בָעֵז
 ג הַשְּׁעָרִים הַלֵּילָה: וְרַחֲצִיתִי וְסָכַתִּי וְשָׁמַתִּי שְׂמִלְתְּךָ עָלַי
 וְיִרְדְּתִי הַגֶּרֶן אֶל־תּוֹדְעֵי לְאִישׁ עַד כִּלְתּוֹ לֶאֱכֹל וּלְשִׁתּוֹת:
 ד וְהִי בְשָׁכְבוֹ וְיָדַעַתְּ אֶת־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכַּב־שָׁם וּבָאת
 ה וּגְלִיתִי מִרְגְּלָתּוֹ וּשְׁכַבְתִּי וְהוּא יַגִּיד לְךָ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשִׂין:
 וַתֹּאמֶר אֵלֶיהָ כֹּל אֲשֶׁר־תֹּאמְרִי אַעֲשֶׂה: וַתֵּרֶד הַגֶּרֶן וַתַּעַשׂ
 ז כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוְּתָהּ חֲמוּתָהּ: וַיֹּאכַל בָּעֵז וַיִּשָּׁתְּ וַיִּיטֹב לָבֹו וַיָּבֹא
 לְשָׁכַב בְּקֶצֶה הָעֶרְמָה וַתָּבֹא בִלְטָהּ וַתַּגֵּל מִרְגְּלָתּוֹ וַתִּשְׁכַּב:
 ח וְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיַּחְרֹד הָאִישׁ וַיִּלְפַּת וַהֲנֶה אִשָּׁה שֹׁכֶבֶת
 ט מִרְגְּלָתּוֹ: וַיֹּאמֶר מִי־אַתְּ וַתֹּאמֶר אֲנֹכִי רוּת אֲמֶתְךָ וּפְדֵי־שֵׁת
 י כְּנָפֶךָ עַל־אֲמֶתְךָ כִּי גֹאֵל אַתָּה: וַיֹּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ לַ־ה'־
 בְּתִי הַיְטִבְתְּ חֲסִדְךָ הָאֲחֵרוֹן מִן־הָרִאשׁוֹן לְבִלְתִּי־לָקֶחַת אַחֵרִי
 יא הַבְּחוּדִים אִם־דָּל וְאִם־עָשִׁיר: וְעַתָּה בְּתִי אֶל־תִּירָאִי כֹל
 אֲשֶׁר־תֹּאמְרִי אַעֲשֶׂה־לְךָ כִּי יוֹדַעַתְּ כָּל־שְׁעַר עַמִּי כִּי אִשָּׁת
 יב חַיִּל אַתְּ: וְעַתָּה כִּי אֲמַנֶּם כִּי אִם גֹּאֵל אֲנֹכִי וְגַם יֵשׁ גֹּאֵל
 יג קְרֹוב מִמֶּנִּי: לִינִי הַלַּיְלָה וְהִיא בִּבְקָר אִם־יִגְאָלְךָ טוֹב וְגֹאֵל
 וְאִם־לֹא יַחְפֹּץ לְגֹאֵלְךָ וּגְאֻלְתֶּיךָ אֲנֹכִי חִי־הִיא־ שְׁכַבְתִּי עִד־
 הַבֶּקָר:

א. על פי הקטע שלפניך, רות ציינת לדברי נעמי אך גם נקטה יוזמה.

הבא מן הקטע דוגמה לצייטנות של רות ודוגמה ליזומה שלה, והסבר כל דוגמה (סך הכול — שתי דוגמאות).

(8 נקודות)

ב. קרא פסוקים 12-13 שלפניך וגם רות, ד', 5.

בפסוקים 12-13 שלפניך בעז רומז בדבריו על שני סוגי גאולה שיש ביניהם קשר.

על פי רות, ד', 5, מה הם שני סוגי הגאולה, ומהו הקשר ביניהם במגילת רות. הסבר את דבריך. (12 נקודות)

5. קרא איכה, ד', 1-12, 22.

איכה, ד', 1-12

א איכה יועם זהב ישנא הפתס הטוב תשתפכנה אבני־קדרש
 ב בראש כל־חיצות: בני ציון היקרים המסלאים בפז איכה
 ג נחשבו לנבלי־חרש מעשה ידי יוצר: גס־תנין חלצו שד
 ד היניקו גזיריהן בת־עמי לאכזר כי ענים במדבר: דבק לשון
 תנים
 ביענים
 וינק אל־חכו בצמא עוללים שאלו לחם פדש אין להם:
 ה האכלים למעדנים נשמו בחיצות האמנים עלי תולע חבקי
 ו אשפות: ויגדל עון בת־עמי מחטאת סדם ההפוכה כמו־
 ז רגע ולא־חלו בה ידים: זכו גזיריה משלג צחו מחלב אדמו
 ח עץ מפנינים ספיר גזרתם: חשך משחור תאדם לא נברו
 ט בחיצות צפד עורם על־עצמם יבש היה כעץ: טובים היו
 חללי־חרב מחללי רעב שהם יזבו מדקרים מתנובות שדי:
 י ידי נשים רחמניות בשלו ילדיהן היו לברות למו בשבר
 יא בת־עמי: בלה ה' את־חמתו שפך חרון אפו ויצת־אש
 יב בציון ותאכל יסדתייה: לא האמינו מלכי־ארץ וכל יושבי
 תבל כי יבא צר ואויב בשערי ירושלם:

איכה, ד', 22

כב תם־עונך בת־ציון לא יוסיף להגלותך
 פקד עונך בת־אדום גלה על־חטאתיך:

- א. (1) מהו האירוע ההיסטורי המתואר בפסוקים 1-12 שלפניך, ובאיזו שנה לועזית הוא אירע? (4 נקודות)
- (2) הסבר את המטרה של השימוש בשאלות הרטוריות בפסוקים 1-2 שלפניך. (8 נקודות)
- ב. בפסוק 22 בא לידי ביטוי צדק אלוהי.
 בסס קביעה זו על שתי ראיות מן הפסוק, והסבר אותן. (8 נקודות)

א	לִפְּלֹא זְמַן וְעֵת לְכָל-חֶפֶץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם:	
ב	וְעֵת לָמוֹת	עֵת לָלֶדֶת
	וְעֵת לַעֲקוֹר נָטוּעַ:	עֵת לְטַעַת
	וְעֵת לְרִפּוּא	עֵת לְהַרְוֵג
	וְעֵת לִבְנוֹת:	עֵת לְפָרוֹץ
	וְעֵת לְשִׁחּוֹק	עֵת לִבְכוֹת
	וְעֵת רִקּוֹד:	עֵת סָפוֹד
	וְעֵת כְּנוּס אֲבָנִים	עֵת לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים
	וְעֵת לְדַחֵק מִחֶבֶק:	עֵת לְחַבּוֹק
	וְעֵת לְאַבֵּד	עֵת לְבַקֵּשׁ
	וְעֵת לְהַשְׁלִיךְ:	עֵת לְשִׁמּוֹר
	וְעֵת לְתַפּוֹר	עֵת לְקָרוֹעַ
	וְעֵת לְדַבֵּר:	עֵת לְחַשׁוֹת
	וְעֵת לְשִׁנְא	עֵת לְאַהֲבָה
	וְעֵת שָׁלוֹם:	עֵת מִלְחָמָה
ט	מִה־יִתְרוֹן הָעוֹשֶׂה בְּאִשׁר הוּא עֹמֵל: רְאִיתִי אֶת-הָעֶנְנִי אֲשֶׁר	
י	נָתַן אֱלֹהִים לִבְנֵי הָאָדָם לַעֲנוֹת בּוֹ: אֶת-הַכֹּל עֲשֵׂה יָפֵה	
	בַּעֲתוֹ גַּם אֶת-הָעֵלֶם נָתַן בְּלִבָּם מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא-יִמָּצֵא	
	הָאָדָם אֶת-הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר-עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים מֵרֹאשׁ וְעַד-סוֹף:	
יב	יָדַעְתִּי כִּי אֵין טוֹב בָּם כִּי אִם-לְשִׂמּוֹחַ וּלְעֲשׂוֹת טוֹב בַּחַיּוֹ:	
יג	וְגַם כָּל-הָאָדָם שִׂיאֲכַל וְשִׂתָּה וּרְאָה טוֹב בְּכָל-עֲמָלוֹ מֵתָה	
יד	אֱלֹהִים הִיא: יָדַעְתִּי כִּי כָל-אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה	
	לְעוֹלָם עָלָיו אֵין לְהוֹסִיף וּמִמֶּנּוּ אֵין לְגָרוֹעַ וְהָאֱלֹהִים עֹשֶׂה	
טו	שִׁירָאוֹ מִלִּפְנֵי: מִה־שִּׁהְיָה כָּבֵד הוּא וְאֲשֶׁר לִהְיוֹת כָּבֵד הִיא	
טז	וְהָאֱלֹהִים יִבְקֹשׁ אֶת-גִּרְדָּף: וְעוֹד רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמַשׁ מְקוֹם	
יז	הַמְּשֻׁפָּט שָׁמָּה הָרָשָׁע וּמְקוֹם הַצָּדִיק שָׁמָּה הָרָשָׁע: אָמַרְתִּי אֲנִי	
	בְּלִבִּי אֶת-הַצָּדִיק וְאֶת-הָרָשָׁע יִשְׁפֹּט הָאֱלֹהִים כִּי-עֵת לְכָל-	
	חֶפֶץ וְעַל כָּל-הַמַּעֲשֶׂה שֵׁם:	

א. קרא גם את הקטע משירו של יהודה עמיחי, "אדם בחייו".

אדם בחייו אין לו זמן שיהיה לו

זמן לכל.

ואין לו עת שתהיה לו עת

לכל חפץ. קהלת לא צדק כשאמר כך.

אדם צריך לשנוא ולאהוב בבת אחת,

באותן עינים לבכות ובאותן עינים לצחוק

באותן ידיים לזרוק אבנים

ובאותן ידיים לאסוף אותן,

לעשות אהבה במלחמה ומלחמה באהבה.

(עמיחי י' [תשס"ד]. **שעת החסד**, ירושלים ותל אביב: שוקן, עמ' 50)

(1) על פי קטע השיר שלפניך, המשורר יהודה עמיחי חולק על קהלת בנוגע להשקפת עולמו על חיי האדם.

הסבר שני הבדלים בין השקפת העולם של קהלת להשקפת העולם של יהודה עמיחי. (8 נקודות)

(2) ציין איזו משתי השקפות העולם האלה עולה בקנה אחד עם השקפתך בנוגע לחיי האדם. נמק את עמדתך.

(4 נקודות)

ב. בפסוקים 10-17 שלפניך קהלת מדגים את חוסר השליטה של האדם על חייו ועל העולם.

הבא שתי ראיות מן הכתוב לחוסר השליטה של האדם, והסבר כל אחת מהן. (8 נקודות)

ט גם וּשְׁתֵּי הַמְּלָכָה עָשְׂתָה
 י מִשְׁתֵּה נָשִׁים בֵּית הַמְּלָכוֹת אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוֹשׁ: בַּיּוֹם
 הַשְּׂבִיעִי כָּטוֹב לִבְהַמְּלֹךְ בֵּינָן אָמַר לְמַהוּמָן בָּזָא חֲרָבוֹנָא
 בָּגָתָא וַאֲבָגָתָא וְתָר וְכִרְכָּס שְׂבַעַת הַפְּרִיסִים הַמִּשְׁרָתִים
 יא אֶת־פָּנֵי הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוֹשׁ: לְהָבִיא אֶת־וְשֹׁתֵי הַמְּלָכָה לִפְנֵי
 הַמֶּלֶךְ בְּכֹתֵר מַלְכוּת לְהִרְאוֹת הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים אֶת־יָפִיָּה
 יב כִּי־טוֹבֵת מֵרָאָה הִיא: וְתַמְאֵן הַמְּלָכָה וְשֹׁתֵי לְבֹא בְּדָבָר
 הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בֶּיַד הַפְּרִיסִים וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ מְאֹד וַחֲמָתוֹ בַּעֲרָה
 יג בּוֹ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לַחֲכָמִים יִדְעִי הָעֵתִים כִּי־
 יד כֵּן דָּבָר הַמֶּלֶךְ לִפְנֵי כָּל־יִדְעֵי דַת וְדִין: וְהִקְרָב אֵלָיו כְּרִשְׁנָא
 שֶׁתֵּר אֲדַמָּתָא תְּרִישִׁש מָרְס מָרְסָא מְמוּכָן שְׂבַעַת שָׂרֵי
 טו פָּרְס וּמְדֵי רָאִי פָּנֵי הַמֶּלֶךְ הַיֹּשְׁבִים רָאשֵׁנָה בַּמְּלָכוֹת: כְּדַת
 מִה־לַּעֲשׂוֹת בַּמְּלָכָה וְשֹׁתֵי עַל וְאֲשֶׁר לֹא־עָשְׂתָה אֶת־
 טז מֵאֲמַר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוֹשׁ בֶּיַד הַפְּרִיסִים: וַיֹּאמֶר
 מוּמָכֵן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים לֹא עַל־הַמֶּלֶךְ לְבָדּוּ עֹתָה
 וְשֹׁתֵי הַמְּלָכָה כִּי עַל־כָּל־הַשָּׂרִים וְעַל־כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר בְּכָל־
 זי מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוֹשׁ: כִּי־יֵצֵא דְבַר־הַמְּלָכָה עַל־כָּל־
 הַנָּשִׁים לְהַבְּזוֹת בַּעֲלֵיהֶן בַּעֲיִנֵּיהֶן בְּאִמְרָם הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוֹשׁ
 יח אָמַר לְהָבִיא אֶת־וְשֹׁתֵי הַמְּלָכָה לִפְנֵי וְלֹא־בָאָה: וְהַיּוֹם
 הַזֶּה תֵּאֱמַרְנָה וְשָׂרוֹת פָּרְס־וּמְדֵי אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת־דְּבַר
 יט הַמְּלָכָה לְכָל שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ וּכְדֵי בָּזִיו וְקִצְף: אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ
 טוֹב יֵצֵא דְבַר־מַלְכוּת מִלִּפְנֵי וַיִּכְתֹּב בְּדָתִי פָּרְס־וּמְדֵי וְלֹא
 יַעֲבֹד אֲשֶׁר לֹא־תָבֹא וְשֹׁתֵי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוֹשׁ וּמַלְכוּתָהּ
 כ יִתֵּן הַמֶּלֶךְ לְרַעְיוֹתָהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה: וְנִשְׁמַע פְּתָגָם הַמֶּלֶךְ
 כא אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְּכָל־מַלְכוּתוֹ כִּי רַבָּה הִיא וְכָל־הַנָּשִׁים יִתְּנוּ
 כב יָקָר לְבַעֲלֵיהֶן לְמַגְדוֹל וְעַד־קָטָן: וַיִּטֵּב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ
 וְהַשָּׂרִים וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כְּדָבָר מְמוּכָן: וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל־
 כג כָּל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֶל־מְדִינָה וּמְדִינָה כְּכַתְּבָהּ וְאֶל־עַם
 וְעַם כָּל־שׁוֹנוֹ לְהִזּוֹת כָּל־אִישׁ שֶׁיֵּרָר בְּבֵיתוֹ וּמִדְּבַר כָּל־שׁוֹן
 עֲמוֹ:

מְמוּכָן

א. קרא גם **בראשית**, י"ב, 10-20.

יש דמיון בין המצב שְׁנִשְׁתִּי נקלעה אליו ובין המצב ששרי נקלעה אליו אולם כל אחת מהן מתמודדת עם מצבה באופן אחר.

(1) מהו הדמיון בין שני המצבים, וכיצד כל אחת מהן מתמודדת עם מצבה? הסבר.

(8 נקודות)

(2) עם איזו דרך התמודדות אתה מזדהה, עם הדרך של שְׁנִשְׁתִּי או עם הדרך של שרי? נמק את תשובתך.

(6 נקודות)

ב. "ומלכותה יִתֵּן המלך לרעותה הטובה ממנה" (פסוק 19).

על פי המסופר בקטע שלפניך, מהי התכונה שבזכותה תיחשב המלכה לעתיד למלכה טובה יותר מן המלכה ושתי?

בסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

ח וְאַתָּם כָּתְבוּ עַל־הַיְּהוּדִים כְּטוֹב בְּעֵינֵיכֶם בְּשֵׁם
הַמֶּלֶךְ וַחֲתֹמוּ בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ כִּי־כָתַב אֲשֶׁר־נִכְתָּב בְּשֵׁם־
ט הַמֶּלֶךְ וַנַּחֲתוּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ אֵין לְהֵשִׁיב: וַיִּקְרְאוּ סְפָר־
הַמֶּלֶךְ בַּעֲת־הַהִיא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא־חֹדֶשׁ סִיוֵן בְּשָׁלוֹשָׁה
וְעֶשְׂרִים בּוֹ וַיִּכְתֹּב כָּל־אֲשֶׁר־צִוָּה מַרְדֳּכָי אֶל־הַיְּהוּדִים וְאֶל־
הָאֲחֵשְׁדֶּרְפָּנִים וְהַפָּחוֹת וְשָׂרֵי הַמְּדִינֹת אֲשֶׁר וּמֵהֶדוּ וְעַד־
כּוֹשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָּבָהּ
, וְעַם וְעַם כָּל־שָׁנָו וְאֶל־הַיְּהוּדִים כִּכְתָּבָם וְכָל־שׁוֹנֵם: וַיִּכְתֹּב
בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרוּשׁ וַיַּחֲתֶם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סְפָרִים
בְּיַד הָרָצִים בְּסוּסִים רַכְבֵּי הָרֶכֶשׁ הָאֲחֻשְׁתָּרָנִים בְּנֵי הָרַמְכִים:
י אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ לַיְּהוּדִים וְאֲשֶׁר וּבְכָל־עִיר וְעִיר לְהַקְהֵל
וּלְעֲמֹד עַל־נַפְשָׁם לְהַשְׁמִיד וּלְהַרְג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־חַיִּל עַם
יב וּמְדִינָה הַצָּרִים אֹתָם טָף וְנָשִׁים וְשָׁלָם לְבוֹז: בְּיוֹם אֶחָד
בְּכָל־מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרוּשׁ בְּשָׁלוֹשָׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ שְׁנִים־
יג עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אָדָר: פֶּתַשְׁגָּן הִכְתֹּב לְהַנְתֵּן דָּת בְּכָל־מְדִינָה
וּמְדִינָה גָלוּי לְכָל־הָעַמִּים וּלְהִיּוֹת הַיְּהוּדִים עֲתוּדִים לַיּוֹם
יד הַזֶּה לְהַנָּקָם מֵאִיבֵיהֶם: הָרָצִים רַכְבֵּי הָרֶכֶשׁ הָאֲחֻשְׁתָּרָנִים
יֵצְאוּ מִבְּהֵלִים וּדְחוּפִים בְּדִבַּר הַמֶּלֶךְ וְהָדָת נִתְּנָה בְּשׁוֹשָׁן
טו הַבִּירָה: וּמַרְדֳּכָי יֵצֵא וּמִלְפָּנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלָבוֹשׁ
מַלְכוּת תְּכֵלֶת וְחוּר וְעֹטְרָת זָהָב גְּדוּלָּה וְתַכְרִיךְ בּוֹץ וְאַרְגָּמָן
וְהָעִיר שׁוֹשָׁן צָהֳלָה וְשִׁמְחָה:

הַיְּהוּדִים
עֲתִידִים

א. (1) הבא מן הקטע שלפניך הוכחה אחת שהיהודים הצליחו לשמור על זהותם בגלות, והסבר אותה.

(4 נקודות)

(2) בתיאור הצווים שאחשוורוש שולח יש יסודות אירוניים.

הסבר את האירוניה בפסוק 8 ואת האירוניה בפסוק 11 (היעזר באסתר, ג', 12-13). (8 נקודות)

ב. קרא פסוק 15 שלפניך וגם את אסתר, ג', 15 ואסתר, ד', 1-2.

אחד המוטיבים החוזרים במגילת אסתר הוא מוטיב ההיפוך.

הבא מכתובים אלה שתי דוגמאות למוטיב ההיפוך, הסבר אותן, וציין את מטרת השימוש במוטיב זה.

(8 נקודות)

בהצלחה!